

αυτά δεν θα μπορούσαν να γίνουν με τη γραφομηχανή. Το 1933, με ένα μικρό επίπεδο πιεστήριο και μερικές κάσες στοιχείων στήνεται στην οδό Φίλωνος του Πειραιά ένα μικρό τυπογραφείο και ετοιμάζεται μια πρωτοποριακή εφημερίδα.

Με τη νέα μορφή εμφανίστηκε την Τετάρτη 19 Απριλίου 1933. Σχήμα λίγο μικρότερο από τη σημερινή εφημερίδα -η οποία ήταν η πρώτη που κυκλοφόρησε σε μέγεθος ταμπλόιντ, πολύ νωρίτερα από τις άλλες, που το “ανακάλυψαν” στη δεκαετία του 1980- και ειδήσεις που δεν αφορούσαν μόνο την εμπορευματική κίνηση του λιμανιού. Στην πρώτη σελίδα του συγκεκριμένου φύλλου μεταξύ άλλων δημοσιεύονταν: Γνωμοδοτήσεις Διαιτητικού Δικαστηρίου Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Πειραιώς, Τέλη Χαρτοσήμου (οδηγίες για τη χαρτοσήμανση διατακτικών).

Η νέα εμφάνιση συνδέεται χρονικά αλλά και ουσιαστικά με την ανάμιξη του μικρότερου αδελφού του ιδρυτή, του Τζώρτζη Αθανασιάδη, ο οποίος μετά το πέρας των σπουδών του εργάστηκε κι αυτός στο “Δελτίον”. Με όρεξη για δουλειά, και σχέδια για το μέλλον, δίνει στο έντυπο δημοσιογραφικό νεύρο. Και έναν χρόνο αργότερα, το 1934, αρχίζει να κυκλοφορεί ως συνδρομητικό έντυπο και σε άλλες πόλεις με εξαγωγικές δραστηριότητες, όπως η Θεσσαλονίκη, η Πάτρα, ο Βόλος και το Αίγιο. Σήμερα έχει υποκαταστήματα και αντιπροσώπους σε 25 πόλεις της Ελλάδας. Με αυτό το σχήμα και με ενδιαφέρουσες πάντοτε ειδήσεις κυκλοφόρησε έως το τέλος Δεκεμβρίου 1940, οπότε ανέστειλε την έκδοσή του. Στο μεταξύ είχε κηρυχθεί ο ελληνοϊταλικός πόλεμος, ο Τζώρτζης Αθανασιάδης — που είχε ήδη αναλάβει τη διεύθυνση — ήταν επιστρατευμένος και πολεμούσε στην Αλβανία, τα γραφεία βομβαρδίστηκαν και ακολούθησε η γερμανοϊταλική Κατοχή.

Αμέσως μετά την Απελευθέρωση το “Δελτίον” επανεκδόθηκε με το ίδιο πάντοτε ύφος και περιεχόμενο, ενώ ταυτόχρονα ξεκίνησαν και πρώτες σκέψεις για τη μεγάλη απόφαση, που δεν ήταν άλλη από τη μετονομασία του εντύπου σε Ναυτεμπορική. Εμπλουτίζονται οι τυπογραφικές εγκαταστάσεις και διευθυντές αναλαμβάνουν πρώτα ο Κώστας Ζαφειρόπουλος και κατόπιν ο Βαγγέλης Ανδρουλιδάκης, κολοσσοί της ελληνικής δημοσιογραφίας.

Η Ναυτεμπορική, με νέο όνομα και εμφάνιση αλλά με την ίδια πάντοτε φιλοσοφία που χαρακτήριζε το “Δελτίον”, εμφανίζεται στις 2 Αυγούστου 1948. Σε σύντομο χρονικό διάστημα διαπιστώνεται ότι ο Πειραιάς άρχισε να γίνεται στενός για τους στόχους και τους οριζόντιους της. Ήταν η μοναδική οικονομική εφημερίδα στη χώρα και για να τηρήσει όσο το δυνατόν καλύτερα το αξίωμα “ειδήσεις έγκυρες και έγκαιρες”, έπρεπε να βρίσκεται πλησιέστερα στις πηγές των ειδήσεων, που βρίσκονταν στην Αθήνα. Έτσι, αποφασίζεται η μεταφορά της έδρας στην πρωτεύουσα. Φυσικά δεν απεμπολεί τον Πειραιά. Εκεί είναι ο τόπος της γέννησής της, οι αναγκαίες πηγές της. Αφήνει κι εκεί, σε λειτουργία, το γραφείο της και μεταφέρει, στις 5 Μαΐου 1949 την έδρα της στην Αθήνα και στην οδό Πειραιώς 50.

Στα καινούργια της γραφεία η Ναυτεμπορική αποκτά νέα διάσταση. Από εκεί θα περάσουν όλοι οι παράγοντες της οικονομικής ζωής του τόπου. Η εφημερίδα αποσπά την εμπιστοσύνη τους. Ζητούν τη βοήθειά της για την προώθηση των δικαίων αιτημάτων τους και την παρέχει. Όχι με ανταλλάγματα, αλλά με την πίστη και τη βεβαιότητα ότι επιτελεί επωφελές για την οικονομία έργο. Υπήρξαν όμως και περιπτώσεις που δεν συμμερίσθητε αιτήματα των παραγωγικών τάξεων, όχι γιατί ήθελε ν’ αντιταχθεί σ’ αυτές, αλλά γιατί έβλεπε παραλογισμούς και ανεδαφικότητες. Αυτή η αντικειμενική και αδέκαστη κρίση της, υπήρξε το ασφαλέστερο όπλο της για να κερδίσει τον χώρο της και να τον διασφαλίσει.

Παρεμβάσεις

Χαρακτηριστικές υπήρξαν οι προτάσεις της και οι υποδείξεις της για την καλύτερη αξιοποίηση της αμερικανικής βοήθειας, για την εκτέλεση έργων υποδομής, για μείωση της κρατικής παρέμβασης στις συναλλαγές και για περαιτέρω ανάπτυξη της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Ακόμα πρέπει να σημειωθεί ότι η εφημερίδα, παρά το γεγονός ότι ο προσανατολισμός της ήταν καθαρά οικονομικός, δεν έπαυε, όταν οι περιστάσεις το επέβαλαν, να παρεμβαίνει και στην πολιτική ζωή της χώρας με υποδείξεις και προτάσεις, πάντοτε με γνώμονα την περιφύρηση των δικαιωμάτων των παραγωγικών τάξεων.

Το 1954 ήταν ένας ακόμη σταθμός στην τριαντάχρονη, έως τότε, πορεία της εφημερίδας. Εγκαταλείπονται τα γραφεία της οδού Πειραιώς και η έδρα μεταφέρεται στις σύγχρονες για την εποχή εγκαταστάσεις της οδού Δραγατσανίου, όπου παρέμεινε επί οκτώ χρόνια. Για να μεταφερθεί στη συνέχεια, γραφεία και τυπογραφικές εγκαταστάσεις, στην οδό Πειραιώς 9-11, στο κτήριο της παλαιάς «Βραδυλής» οποία ανήκε ήδη στους αδελφούς Αθανασιάδη. Το 1965 ξεκινούν οι πρωτοχρονιάτικες ειδικές εκδόσεις και από το 1970 οι εκδόσεις για τη Διεθνή Έκθεση της Θεσσαλονίκης. Προπομποί ειδικών κλαδικών εκδόσεων και εβδομαδιαίων ενθέτων που κυκλοφορούν σήμερα μαζί με την εφημερίδα.

Από το 1981 η Ναυτεμπορική είναι εγκατεστημένη στα ιδιόκτητα κτήριά της επί της οδού Λένορμαν 205. Στο μεταξύ έχει εγκαταλείψει τις παλαιές μεθόδους στοιχειοθεσίας και εκτύπωσης, περνώντας σε νέες, ηλεκτρονικές, που συνεχώς εκσυγχρονίζονται. Όλα αυτά συνετέλεσαν στο να ανανεωθεί η εφημερίδα, αλλάζοντας φυσιογνωμία. Έχει εξοπλιστεί με τα πλέον σύγχρονα μηχανήματα τηλεπικοινωνιών και συνδέεται με όλα τα ξένα ειδησεογραφικά πρακτορεία, ανοίγοντας παράθυρα στον κόσμο για τους αναγνώστες της. Ταυτόχρονα εξασφαλίζει τη συνεργασία του έγκυρου οικονομικού περιοδικού "Economist".

Μετά τον θάνατο του Πάνου Αθανασιάδη το 1981 και τη δολοφονία του Τζώρτζη Αθανασιάδη το 1983, τη σκυτάλη της εφημερίδας ανέλαβε η οικογένεια του δεύτερου, με εκδότη και διευθύνοντα σύμβουλο το Νίκο Αθανασιάδη, εξάδελφο των ιδρυτών. Και όταν το 1992 ο τελευταίος συνταξιοδοτείται, τα ηνία παίρνουν οι θυγατέρες του Τζώρτζη Αθανασιάδη Ειρήνη, Μαριέττα και Αγγέλα, εκδότριες σήμερα της εφημερίδας, που εικονίζονται κατωτέρω από δεξιά προς τα αριστερά, έχοντας πίσω τα παιδιά τους Πάνο Ράπτη, Έλενα Φαλκονάκη και Τζώρτζη Κοντογούρη.

Τότε ξεκινάει νέα εξόρμηση όχι μόνο για τη διατήρηση της πρώτης θέσης στον χώρο του ημερήσιου οικονομικού Τύπου, αλλά για την κατάκτηση νέων ευρύτερων πεδίων της οικονομικής, της επιχειρηματικής και πολιτικής ζωής του τόπου.

Αποκλειστικότητες

Το Δεκέμβριο 1994 η ανανέωση επισφραγίζεται από τη συμφωνία με τους “Financial Times” για αποκλειστική ταυτόχρονη δημοσίευση των θεμάτων της βρετανικής εφημερίδας. Ακολουθεί, τον Απρίλιο 2001 ανάλογη συμφωνία με την αμερικανική “The Wall Street Journal”, που συνεχίζεται, με εξαιρετική απήχηση στο αναγνωστικό κοινό.

Το Φεβρουάριο 1996 η Ναυτεμπορική πρωτοπορεί και στον χώρο της ηλεκτρονικής ενημέρωσης, δημιουργώντας τη δική της ιστοσελίδα (www.naftemporiki.gr), παρέχοντας στους χρήστες του διαδικτύου άμεση εικοσιτετράωρη οικονομική —και όχι μόνο— ενημέρωση.

Τη διεύθυνση της εφημερίδας, στο δημοσιογραφικό σκέλος ανέλαβε το 1946 ο «πρύτανης» των οικονομικών συντακτών Βαγγέλης Ανδρουλιδάκης, για να τον διαδεχθούν ο Αντώνης Μαρμάρinos, ο Νίκος Σαρανταέννας και από το 1992 ο γράφων. Γενικοί διευθυντές, ο Λάμπρος Λυκογεώργος και από το 2001 ο Γιάννης Περλεπές.

Σημαντικός σταθμός στην πολυετή ιστορία της Ναυτεμπορικής είναι αναμφίβολα η εισαγωγή της στο Χρηματιστήριο Αξιών στις 8 Μαρτίου 2000, ακριβώς 76 χρόνια μετά την έκδοσή της ως “Δελτίον”. Θυγατρικές επιχειρήσεις της είναι οι Γραφικές Τέχνες — Αφοί Αθανασιάδη Α.Ε. και η Αίμος Α.Ε. Σύμβουλοι Επιχειρήσεων. Επίσης μετέχει με ποσοστό 35% στην «Έρασμος - Τουριστικές Επιχειρήσεις». Εδώ τελειώνει το λήμμα.

Οι τελευταίες παράγραφοι του κειμένου μου, που για κάποιο λόγο — ίσως θεωρήθηκαν... διαφορετικές — δεν περιλήφθηκαν, ήταν:

«Είναι πρώτη σε κυκλοφορία και αναγνωσιμότητα μεταξύ των οικονομικών εφημερίδων της χώρας, πρώτη σε κερδοφορία και διαθέτει ένα από τα δημοφιλέστερα site του ελληνικού διαδικτύου, βραβευμένο με το Grand Ermis και το Ermis Gold, στην κατηγορία Best Media Site.

Η ύλη του www.naftemporiki.gr εμπλουτίζεται αδιάλειπτα, ενώ παράλληλα ενημερώνει τους συνδρομητές της εφημερίδας καθημερινά, από τη Δευτέρα μέχρι και την Παρασκευή, με 8σέλιδη ηλεκτρονική έκδοση, το Newsday, η οποία αποστέλλεται στα email τους στις 4.30 το απόγευμα· ταυτόχρονα προσφέρει ένα ξεχωριστό καθημερινό ηλεκτρονικό περιοδικό ποικίλης ύλης, το www.clickatlife.gr

Ταυτόχρονα η Ναυτεμπορική προσφέρει στους συνδρομητές της περισσότερες από 30 ειδικές εκδόσεις το χρόνο καθώς και τα τριμηνιαία περιοδικά ΑγροBusiness, Business & Τουρισμός και Digital Business.

Διατηρεί επίσης γραφείο Βορείου Ελλάδος που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη, με συντακτικό και διοικητικό προσωπικό, καθώς και αντιπροσώπους σε πολλές πόλεις.

Η εφημερίδα, σε συνεργασία με επιστήμονες και καταξιωμένα στελέχη της αγοράς, διοργανώνει σεμινάρια για στελέχη εταιρειών, προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης προσωπικού.

Αλλά και από πλευράς τεχνικού εξοπλισμού δεν έχει να ζηλέψει κάτι από τα μεγάλα εκδοτικά συγκροτήματα, διαθέτοντας υπερσύγχρονο ταχυπαιστήριο που αποκτήθηκε από την άντληση κεφαλαίων με την εισαγωγή της στο Χρηματιστήριο».

Στον πρόλογο γράφω ότι «καμαρώνω την εφημερίδα για τη σημερινή της εικόνα», επισημαίνοντας ότι από τότε που ήμουν διευθυντής της «έχουν περάσει 20 χρόνια, και πολλά έχουν αλλάξει και μάλιστα ριζικά».

Ριζικές αλλαγές όχι μόνο στη Ναυτεμπορική, αλλά και στο χώρο του οικονομικού Τύπου. Όταν γραφόταν το λήμμα για την Εγκυκλοπαίδεια, υπήρχαν τέσσερις οικονομικές εφημερίδες: η δική μας, η Εξπρές, η Ημερησία και το Κέρδος. Τώρα υπάρχει μόνον η Ναυτεμπορική. Δικαιώνοντας εν μέρει τον εκδότη του Κέρδους Θωμά Λιακουνάκο, που όταν διηύθυνα την εφημερίδα του – από την οποία αποχώρησα και ανέλαβα τη Ναυτεμπορική – μου είχε πει: «Η ελληνική αγορά είναι μικρή για ν' αντέξει τέσσερις καθημερινές οικονομικές εφημερίδες. Στο μέλλον θα μείνουν μόνο δυο και η μια σίγουρα θα είναι η Ναυτεμπορική. Ας προσπαθήσουμε η δεύτερη να είναι το Κέρδος». Δικαιώθηκε μόνο στο πρώτο σκέλος της προφητείας...

*Με το Θ. Λιακουνάκο, δεξιά,
σε εκδήλωση του Κέρδους
την Άνοιξη του 1991.*

Δεν είναι του παρόντος να αναλυθούν τα αίτια της κατάρρευσης του οικονομικού Τύπου, που άρχισε το 2013 με το κλείσιμο της Εξπρές, για ν' ακολουθήσουν τα λουκέτα του Κέρδος το 2014 και της Ημερησίας το 2017. Θα επισημάνω ωστόσο ότι και οι τρεις που έκλεισαν είχαν παρασυρθεί, παρασύροντας και το κοινό τους, από τη φρενίτιδα του Χρηματιστηρίου και τα όποια κυκλοφοριακά οφέλη έγιναν μπούμερανγκ...

Αντίθετα, η Ναυτεμπορική δεν μετείχε στο παραλήρημα «κάθε χωριό και ΕΛΔΕ»: τότε που οι ενεργοί κωδικοί επενδυτών στο ΧΑΑ έφταναν το 1,5 εκατ., όταν οι Έλληνες εργαζόμενοι υπολογίζονταν σε 4,6 εκατομμύρια. Με τον γενικό δείκτη να καταρρίπτει καθημερινά κάθε ρεκόρ, πολλοί Έλληνες πίστεψαν ότι έλυσαν το οικονομικό πρόβλημα της ζωής τους, για να διαψευστούν οικτρά με την κατάρρευση του Χρηματιστηρίου.

Την περίοδο της «άνθισης» – πριν σκάσει η φούσκα – η Ναυτεμπορική είχε μικρές κυκλοφοριακές απώλειες στο περίπτερο, από περιστασιακούς «επενδυτές», αλλά καμία στους συνδρομητές, που ήταν η συντριπτική πλειονότητα των αναγνωστών. Προφανώς οι τελευταίοι, γνωρίζοντας το ήθος και το ύφος της εφημερίδας, ενστερνίστηκαν της επιφυλάξεις της. Άλλωστε, χάρη στα προτερήματα που προανέφερα, τη Ναυτεμπορική ήταν και είναι η πρώτη επιλογή πολλών διοικητών και στελεχών τραπεζών ή δημοσίων οργανισμών, ακόμη και υπουργών, να αρθρογραφούν για θέματα στα οποία θεωρούνταν ειδικοί. Το ίδιο συμβαίνει και με στελέχη ιδιωτικών και δημοσίων φορέων. Τακτική παρουσία έχουν επίσης και καθηγητές ανωτάτων σχολών.

Οικονομικός καθρέφτης

Ανέκαθεν η εφημερίδα αποτελούσε φορέα διαμόρφωσης τάσεων, ενώ ταυτόχρονα παραμένει σε μεγάλο βαθμό και καθρέπτης της κυρίαρχης οικονομίας. Ειδικότερα, όμως, διασφαλίζει στο κοινό της ακριβή πληροφόρηση οικονομικού αλλά και πολιτικού περιεχομένου, διαχέοντας επιχειρηματικό ήθος και νοοτροπίες που εντάσσονται στον «πολιτισμό της αγοράς».

Εξάλλου, η πορεία του οικονομικού Τύπου στην Ελλάδα ακολουθεί πάντοτε τροχιά αντίστοιχη με εκείνη της ανάπτυξης της οικονομίας. Και η πρωτική πορεία που ξεκίνησε την περίοδο του Μνημονίου, σε συνδυασμό με την κατάργηση – από την Τρόικα – της δημοσίευσης των ισολογισμών στον έγχαρτο Τύπο, οδήγησε στο κλείσιμο τις άλλες τρεις οικονομικές εφημερίδες.

Η Ναυτεμπορική άντεξε, για να αναγεννηθεί όταν στις 7 Απριλίου του 2021, τις τύχες ανέλαβε ο επιχειρηματίας Δημήτρης Μελισσανίδης και επέστρεψε στη γενέτειρά της, τον Πειραιά. Με Γενικό Διευθυντή το Σπύρο Κτενά, την επιτελική συντακτική πυραμίδα που προϋπήρχε και πλαισιώθηκε από καταξιωμένους συναδέλφους, πλέει πλησίον προς το μέλλον. Όχι μόνο με την έγχαρτη και δικτυακή έκδοση, αλλά από το Σεπτέμβριο του 2022 και με την τηλεοπτική, το <https://www.naftemporiki.gr/ntv/>

Μερικά ακόμη στοιχεία που καταδεικνύουν το εύρος και το ευοίονο μέλλον της Ναυτεμπορικής: Κατ' αρχάς επισημαίνω ότι η οικονομική πληροφορία, μεμονωμένη και περιθωριακή στις πρώτες πολιτικές εφημερίδες του προπερασμένου αιώνα, αυτονομήθηκε πριν από 100 χρόνια με την έκδοση του Ναυτικού και Εμπορικού Δελτίου Πειραιώς, της πρώτης ελληνικής καθημερινής οικονομικής εφημερίδας, που στη συνέχεια μετονομάστηκε σε Ναυτεμπορική. Μέχρι το 2000, κυκλοφορούσε ως πρωινή εφημερίδα, από Τρίτη έως και Κυριακή, χωρίς φύλλο Δευτέρας. Διαπιστώνοντας όμως ότι – επειδή Σαββατοκύριακο δεν γινόταν διανομή – τη Δευτέρα οι συνδρομητές παρελάμβαναν προχθεσινή και χθεσινή εφημερίδα, του Σαββάτου και της Κυριακής, αποφασίστηκε η κυριακάτικη έκδοση να γίνει Δευτεριάτικη και η εφημερίδα να λειτουργεί σαν απογευματινή. Άλλωστε ο διαχωρισμός μεταξύ πρωινών και απογευματινών εφημερίδων είχε καταργηθεί προ πολλού και όλες κυκλοφορούσαν το πρωί, την ίδια ώρα.

Παράλληλα, οι πολιτικές εφημερίδες, διαβλέποντας το ενδιαφέρον του κοινού για την οικονομική ειδησεογραφία, «μπήκαν στα χωράφια μας» με ένθετα, συνήθως σε σομόν χαρτί. Αντιδρώντας, μπήκαμε κι εμείς «στα χωράφια τους», έχοντας μετατρέψει τη Ναυτεμπορική και σε πολιτική εφημερίδα, χωρίς βέβαια να αλλοιωθεί η φυσιογνωμία της. Καθιερώθηκαν σελίδες πολιτικού ρεπορτάζ, πολιτιστικές, αθλητικές και ό,τι άλλο χρειαζόταν μια εφημερίδα για να είναι πλήρης. Για να είναι πλήρως ενημερωμένος ο αναγνώστης, χωρίς να απαιτείται η αγορά πολιτικής εφημερίδας.

Ευρωπαϊκή πρωτιά

Άφησα τελευταία – όχι έσχατη, φυσικά – τη μεγάλη επιτυχία της Ναυτεμπορικής. Στο κατώφλι των 100 χρόνων κυκλοφορίας της, πέτυχε μια σημαντικότερη διάκριση σε ευρωπαϊκό επίπεδο: ανακηρύχθηκε «Ευρωπαϊκή Εφημερίδα της Χρονιάς 2024» στον διαγωνισμό European Newspaper Awards.

Βράβευση απόρροια της προσπάθειας της ομάδας της Ναυτεμπορικής και του διευθυντή σχεδιασμού της εφημερίδας Δημήτρη Νίκα (στη φωτογραφία).

Στο διαγωνισμό, που έλαβαν μέρος 136 εφημερίδες από 22 χώρες, η κριτική επιτροπή απέ-
νειμε το βραβείο με το ακόλουθο σκεπτικό:

«Η Ναυτεμπορική είναι μια οικονομική -επιχειρηματική εφημερίδα, σχήματος ταμπλόιντ και εκδίδεται στον Πειραιά. Θεωρείται η πλέον σημαντική καθημερινή εφημερίδα στην Ελλάδα στον τομέα της Οικονομίας και της Ναυτιλίας.

Η Ναυτεμπορική είναι κυρίως επικεντρωμένη σε οικονομικά – επιχειρηματικά θέματα και έχει ένα σοβαρό και κομψό σχεδιασμό, ο οποίος ταιριάζει με αυτό.

*Η επιλογή των γραμματοσειρών, ο σχεδιασμός των σελίδων και η χρήση φωτογραφιών και γραφημάτων είναι εξαιρετικά. Το ντιζάιν της πρώτης σελίδας έχει μια ακραία ποικιλία: κά-
ποιες φορές υπάρχουν μεγάλοι τίτλοι και μικρότερη εικονογράφηση, κάποιες άλλες φορές κυριαρχεί μια φωτογραφία, και σε περιπτώσεις μεγάλων γεγονότων, η φωτογραφία τοπο-
θετείται σαν φόντο πίσω από τον τίτλο. Τα μεγάλα θέματα παρουσιάζονται σε δισέλιδα (σα-
λόνια) και συχνά διαιρούνται σε υποθέματα, με στόχο την παρουσίαση του περιεχομένου γρήγορα και ξεκάθαρα. Η Ναυτεμπορική είναι μια εξαιρετικά σχεδιασμένη οικονομική εφη-
μερίδα, που παράγεται καθημερινά από μία μικρή ομάδα».*

Ο πρώτος επαγγελματικός επανασχεδιασμός της εφημερίδας από art director, έγινε το 1994 από τη Βαλεντίνα Βιλέγκας - Νίκα· φρεσκάρισμα με αφορμή την απόκτηση της αποκλειστι-
κότητας των Financial Times. Η ίδια art director σχεδίασε και τα τριμηνιαία περιοδικά Α-
γροBusiness, Business & Τουρισμός και Digital Business.

Ο προηγούμενος σχεδιασμός του κυρίως φύλλου, είχε γίνει το 1992 από τον γράφοντα, αντι-
γράφοντας τη σελιδοποίηση της γαλλικής οικονομικής εφημερίδας Les Echos, που το στιλ της
ταίριαζε με το δικό μας.

Κλείνω με μια σύμπτωση: 8 Μαρτίου τα γενέθλια της Ναυτεμπορικής, την ίδια ημερομηνία
και τα γενέθλια του ιδιοκτήτη της Δημήτρη Μελισσανίδη. Ευχές!

**Το κείμενο δημοσιεύτηκε στη Ναυτεμπορική της Δευτέρας 1 Απριλίου 2024 – με διαφο-
ρετική εικονογράφηση –, ανήμερα της εκδήλωσης στο Μουσείο της Ακρόπολης για τα
100 χρόνια της εφημερίδας.**

**Την προηγούμενη, 31 Μαρτίου, στο <https://www.naftemporiki.gr/ntv> είχε μεταδοθεί συνέν-
τευξη για το ίδιο θέμα. Μπορείτε να τη δείτε στο link:**

[Ο Λ. Ταγματάρχης συζητά με τους Δ. Κουμπιά και Π. Μήλα για τα 100 χρόνια της «Ναυτεμπορικής»](#)